

skvić (s kratkosilaznim akcentom i bez dužine na zadnjem slogu); ovo naročito u zavisnim padežima: Jesi li kupio mōskvića ili fiću?

Izložene Klaićeve formulacije mogu se, dakle, prihvatiti, ali se ne može prihvatiti i tvrdnja da se riječ *moskvić* samo tako izgovara. U našoj štampi, pa i razgovornom jeziku, žive naporedo i *moskvić* i *moskvič* (mada je *moskvić* u razgovornom jeziku, možda, nešto češći). To je jedno. Drugo je pitanje koji je od ta dva oblika bolji i kako bi valjalo pisati i govoriti – *moskvić* ili *moskvič*?

Prema postojećim pravopisnim pravilima, suglasnik *č* zadržava se u transkripciji ruskih (i uopće slavenskih) vlastitih imena: *Grigorič*, *Popovič* (Pavel Popovič – sovjetski kosmonaut), *Nikolajevič* (Lav Nikolajevič Tolstoj), pa tako i *Župančič* (slov.), *Milič* (češ.), *Slatkovič* (slovački), *Hotkevič* (ukr.) itd. Treba naglasiti da se ovo pravilo ne odnosi samo na imena s nastavkom *-ič* i *-ovič* nego na sve slučajeve u transkripciji ruskih riječi – vlastitih imena: *Čehov*, *Černiševski*, *Kerč*, i zajedničkih imenica: *kazačok* (kozački ukrajinski ples), *dača* (vila, ljetnikovac) i sl. Prema tome, biće i *moskvič*, a ne *moskvić*.

Zanimljivo je da Klaić u svom Rječniku bilježi *dača*³ i *kazačok*⁴, a u trećem slučaju (*moskvić*) rusko *č* prenosi kao *ć*. Tu se on, sigurno, poveo za frekvencijom toga oblika u razgovornom jeziku. A takav postupak nije uvijek najbolje rješenje. Poznato nam je, na primjer, da se na veoma širokom području štokavskih govora čuje: *vodič*, *branič*, pa i *Župančič*, ali se to ipak ne priznaje kao standardno.

U novo izdanje Pravopisa trebalo bi, svačako, unijeti i riječ *moskvič* (i to samo u ovom obliku). Oblik *moskvić* trebalo bi označiti kao nepravilan. Takođe bi trebalo u normama o »pisanju tuđih riječi« (mislim da bi ipak bio bolji termin – riječi stranog porijekla) jasnije istaći da se suglasnik *č* iz slavenskih jezika prenosi uvijek kao *ć*. Primjera ima napretek.

I u nastavi jezika, pri razmatranju pravila o pisanju suglasnika *č* i *ć* (naročito kad se govori o razlici u značenju riječi na *-ić* i *-ič*) trebalo bi uz ostale primjere (*sendvič*, *teferič*, *čerpič* i dr.) uvijek dodavati i *moskvič*. Tako bi se ta riječ masovnije širila u pravilnom obliku.

Milan Šipka

³ O. c., str. 279b.

⁴ O. c., str. 728b.

JEZIČNE MRVICE

Napis

Kad sam godine 1956. objavio članak »Ne-koji narodni običaji u Bosni pod turskom vlašću, objavljeni u SARAJEVSKOM CVJETNIKU« u »Glasniku VIS-a« (Sarajevo), od kojeg sam napravio stotinjak separata, poslao sam jedan svome profesoru dru Stjepanu Ivšiću. Nakon nekoliko mjeseci došao sam u Zagreb i pohodio svoga profesora u njegovu kabinetu na drugom katu stare zgrade sveučilišta. Pokazao mi je moj članak koji je bio u priličnoj mjeri ispotertavan. Sad ne mogu da se sjetim što nije bilo u duhu dobro pisanog hrvatskosrpskog književnog jezika, ali mi je ostala u sjećanju riječ *napis*, koju je dvaput podvukao. Preporučivao mi je da pišem mjesto nje riječ *članak*. Kad sam primijetio da opsegom manjem pismenom sastavu, objavljenom u novini ili časopisu ne odgovara naziv *članak*, da bi možda za to odgovarao naziv *napis*, on je bio za to da se i takvom sastavu rekne *članak* ili *člančić* ili *bilješka*, samo ne *napis*.

Ovo mi u posljednje vrijeme često na um pada susrećući i u dobrih pisaca riječ *napis*, koja je inače pravilne tvorbe, ali uz spomenute riječi nije potrebna.

Buranija, mohuna, grah

U novije vrijeme se počela upotrebljavati riječ *buranija* ili *boranija* za ono povrće koje se donedavna zvalo u našim krajevima samo *mohuna*, odnosno (zeleni) *grah* ili *pasulj*.

Buranija je turcizam, a prvo mu je značenje: biljka iz roda *leguminosa*, za koju je najrasprostranjenije ime na čitavom području hrvatskosrpskog jezika *grah*, dok su manje rasprostranjena imena *mohuna* (i metatezom prvih dvaju suglasnika *h* *m* *u* *n* *a* ili *o* *m* *u* *n* *a*), *mahuna* ili *pasulj* (fažol). Drugo značenje riječi *buranija* je gotovo, na poseban način pripremljeno jelo od mohuna, patlidžana, spanaka, tikve ili krumpira. Samo se ovo drugo značenje riječi razumijeva u Bosni i Hercegovini kad se čuje riječ *buranija*.

Sjećam se kad je iza prvog svjetskog rata u Mostaru, na Tepi, gdje se prođavalo povrće i voće, došlo do nesporazuma između jednog baščovana koji je prodavao mohune i žene jednog srbijanskog oficira koja je pitala pošto je *buranija*. Baščovan, kojemu je pojam *buranije* bio povezan s gotovim jelom, nije mogao shvatiti da se negdje njegove mohune mogu nazivati imenom gotova jela i jednako je govorio da on ne prodaje *buraniju* nego mohune.